

ኣወዳደባ መንግስቲ ኣብ ሃገረ ኤርትራ

Formation of state in Eritrea/ Tigrinya

Reconstructing State building after post dictatorship Eritrea.

Chauvenism the root cause of internal conflict in Eritrea

Abboy Habtemariam and his politics of liquidation of other nationalities in Eritrea.

The Cushitic Popular Movement in Ethiopia against Amharization and Tigrinatization.

The Agazian- Tigray —Tigrni project in Mekele

ካብ ጽሑፋት ስትራቴጂካዊ መጽናዕትታት ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ኤርትራ

ታሪኻዊ ኣቋቋማን መነባብሮን ሕዝብታት ኤርትራ

1. ቅርጻ መንግስቲ ሃገረ ኤርትራ ከመይ ይኩን
2. እንታይ ዓይነት ሃገራዊ ቅዋም ኢዩ ንብዙሓዊት ኤርትራ ብሰላም ከናብራ ዝኸእል/ ኣሃዳኣዊ ወይስ ፈደራላዊ- ንመራመር

ብፍሰሓ ናይር

እታ ሎሚ ሃገረ ኤርትራ ተባሂላ ትፍለጥ ዝተፈላለዩ ሕዝብታት ብቋንቋምን፣ ባህሎምን፣ብጀግራፍያዊ ኣቋማምሮኦም ዝነበሩላ ሃገር ኢያ፣ እዚ ሕዝብታትዚ ኣብዛ ናይ ሎሚ ኤርትራ ዝነበር ካብ ዝተፈላለዩ ቦታት ዝመጽኡ ታሪኻዊ ኣመጸጸኣን መብቁልን(ኒላዊ መብቁል ዘለዎም ኩናማን ናራን እቶም ቀዳማት ነበርቲ ኢዮም፣ እቶም ኩሻዊ ሰረት ዘሎም ከኣ፣ ሳሆ ዓፋር፣ ቢለን፣ ሰማዊ ሰረት ዘለዎም ድማ ትግረ ንትግርኛን ኢዮም።

ቅድሚ መግዛእቲ ጣልያን 1890-1941 እዛ ሎሚ ኤርትራ ተባሂላ ትፍለጥ ሃገር ኣብ ስለስተ ዘባታት ተመቂላ ትመሓደር ነበረት፣ እቲ ሎሚ ደቡባዊ ቀይሕ ባሕሪ ተባሂሉ ዝፍለጥ ቀደም ምምሕዳር ዓሰብ መረት ሕዝቢ ዓፋር ዳንካልያ ናቶም ቦታዊ ምምሕዳር ሱልጣናት(Sultanate) ዝበሃሉ መራሕቲ ይመሓደሩ ነበሩ፣ እቲ ከበሳዊ ሕዝቢ ድማ ብሓበሻ ወይ ድማ ራእስታት ኣክሱም ይመሓደሩ ነበሩ፣ ሕዝቢ መታሕት ድማ ወላ እኳ ናቲ ዘይምኩል ምሕደራ ይንበር ቡቶም ብበግዜኡ ከወሩ ዝመጹ ሓያላን ገዛእቲ ከም ቱርኪ ኦቶማን፣ ግብጽን ኣብዚ ናይ ሎሚ ኤርትራ ብከፊል ነዚ ሕዝቢ ይገዝኡ ከምዝነበሩ ኣብ ታሪኽ ኤርትራ ኣሎ፣ ካብ 1891-1941 ኢጣልያዊ መግዛእቲ ነቲ ኣብዛ ናይ ሎም ኤርትራና ፋሕ ኢሉ ዝነበር ዝነበረ ሕዝቢ ፍልልያቲ ብዘየገድስ ደባቲ ሓንጺጺ ኤርትራ ዝብል ሰም ሂባ 59 ዓመታት ከምዝገዝኣታ እውን ታሪኽ ዝምስክር ሓቂ ኢዩ። ውጺኢት

ናይ 59 መግዛእቲ ጥልያን ንኤርትራ ኣህጉራዊ ደባታን ኣውራጃዊ ደባታን ሓንጻጹ፣ ቢሮክራሲያዊ ምሕደራ ኣተኣታትዮ፣ሕብረ-ቁጠባዊ ሰረት ኣንቢሩ፣ እቲ ብወረርባታ ሰላም ስኢኑ ዝጸንሖ ሕዝቢ ድማ ሰላምን ግዝኣተ ሕግን ኣምጽኦሉ።

ምዕራባዊ መግዛእቲ ምስ ተወድኤ ናይ ኤርትራ ሕዝቢ ርእሰ ውሳኔ ወይ ሃገራዊ ርእሰ ውሳኔ ብከመይ ተወሰነ፣ ሕዝቢ ኤርትራኽ ዕድል ረኺቡዲ ዕድሉ ባዕሉ ክውስን፣ እተን ካልኣት ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ጥልያን ዝነበራ ከም ሊብያ ሶማልያ ናጽነተን ክወስዳ ዝተወሰነ ኤርትራ ግን ንግዚኡ ኣብ ትሕቲ ሕድሪ ሕቡራት ሃገራት ኮይና ብወተሃደራዊ ምሕደራ ኢንግሊዝ ንግዜኡ ከትመሓደር ተወሰነ (1942-1952) ኣብዚ ግዚዚ ሕዝቢ ኤርትራ ናይ ትምህርትን ናይ ነጻ ምዝራብን ምጽሓፍን፣ ምወዳብን ዕድላት ሰለዘረኸበ ኣፍልጦኡ ብዛዕባ ሃገራውነትን፣ ዝምድና ሕዝብን መንግስትን ክብ ክብል ጀሚሩ፣ ኣብዚ ግዚዚ ኢዩ ድማ ኤርትራውያን ሃገራዊ ንቅሓት ክቀስሙ ዝጀመሩ፣ ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ጥልያን ሕዝቢ ኤርትራ ናጽነት ኣይነበሮም ግንከ ሰላምን ድሓን ዝኾነ ቁጠባዊ ኣነባብራን ሰለዝነበሮም፣ ካብ ጥልያን ሓንቲ ትምህርቲ ኣይረኸቡን፣ ከብዶም መሊኦም ሓንጎሎም ግን ጥራሖ ከምዝኸወን ገሩ ኢዩ ገዲፍዎም፣ እታ ሓንቲ ጥልያን ዝሰርሓ ንኤርትራ ሃገራዊ ትሕቲ ቅርጻን፣ ከተማታትን፣ጽርግያታትን ሓኒጹ፣ ከምኡ ድማ ንኤርትራ ኣብ ምምሕዳራት መቁሉ፣ ደባታ ሓንጻጹ ከምግዝኣቲ ባተን ናይ ሽዑ ሃጻያውያን ገዛእቲ ሃገራት ከምትፍለጥ ገበራ፣ ኣብ ትሕቲ መግዛእቲ ጥልያን እተን ሎሚ ኤርትራ ዘቆማ ዓድታትን ሕዝብን ናይ ውሽጠን ምሕደራ ነሩወን፣ መግዛእቲ ጥልያን ነዚ ናይ ዓድታት ምሕደራ ኣይተንከፎን፣ ኣብዚ ግዚዚ እቶም ኣብ ምዕራባውን ምስራቃውን ቁላ ዝነበሩ ዝነበሩ ህዝብታት ንናቶም ምሕደራ ብዓዲ ደረጃ ነበሮም፣ እዚ ድማ ኣብዚ ግዚዚ ዘይምኹል ምሕደራ ይበሃል። ኣብ ከበሳታት ኤርትራ እውን ብዓድታት ክነሱ ምእኩል ምሕደራ ይኸተሉ ከምዝነበሩ ታሪኽ ይነግረና።

ሕዝቢ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ወተሃደራዊ ምሕደራ ኢንግሊዝ ከመይ ይመሓደር ነበረ፣ ምሕደራ ኢንግሊዝ ኣፍልጦ ህዝቢ ኤርትራ ብደረጃ ዓዲ ዘይኮነስ ብሃገር ደረጃ ከምዝሓሰቡ ገበሮም፣ እቲ ሊበራላዊ ምሕደራ ኢንግሊዝ ኣብ ኤርትራ ፖሊቲካዊ ናጽነትን ውደባን ኣተኣታተወ፣ ኣብዚ ግዚዚ እታ መጀመርያ ሕዝቢ ኤርትራ ዝወደባ ፖሊቲካዊ ሰልፊ ማሕበር ፍቅሪ ሃገር ትበሃል ኢያ ንሳ ድማ ብሰንኪ ናይ ኢትዮጵያ ኢድ ምተትታው ተፈናጪላ ተረፈት፣ድሕሪ ምፍንጫል እዚ ሃገራዊ ምንቅስቃሲ እተን ቀጸለን ዝተመሰረታ ሰልፍታት፣ ብዛዕባ መሰል ውሳኔ ሃገሮም ክወስኑ ኣብ ናይ ሓባር ተረድኦ ከበጽሖ ኣይከኣሉን፣ እቲ ዝነበረ ፖሊቲካዊ ኣወዳድቦኦም ድማ ኣብ ሃይማኖታውን ቋንቋውን ዝተመርከቡ ብምንባሩ፣ ኣብ መንጎ እተን ኣብቲ ግዜቲ ዝነበራ ሰልፍታት እቲ ቀንዲ መካትዒ ዝነበረ ናይ መንጎት ከም ሃይማኖት ቋንቋታት፣ባህልታት ድኣ እምበር ሕዝቢ ኤርትራ ነፍሱ ከመሓደር ብቅዓት ኣለዎዩ ዩብሉን ዝብል ኣብ ፖሊቲካውን ፣ ቁጠባውን፣ ማሕበራብርዋን ጉዳያት ዝብል ኣይነበረን፣ እዚ ሰለ ዘይነበረ ድማ ኢዩ ጉዳይ ሕዝቢ ኤርትራ ዋና ስኢኑ ወላ ድሕሪ እቲ ምውዳእ ወተሃደራዊ ምሕደራ ኢንግሊዝ እውን እንተኾነ እተን ዝነበራ ሰልፍታት ስለዝተማቀላ መትከል ርእሰ ውሳኔ ሃገረ ኤርትራ ተሪፋ ኤርትራ ብፈደርሽን ዝመሰል ውሽጣዊ ምሕደራ ኣብ ትሕቲ ንጉሳዊት ኢትዮጵያ ከትቀረን ዝተገብረ፣እቲ ዝተፈላለዩ ሕዝብታት ርእይቶታቱ ከይተሰምዕ ባተን ኣብቲ ግዜቲ ዓብላሊ ሰልጣን ዝነበረን ሰልፍታት ማሕበር ኣንድነትን ራቢጣ ኢሰላምያን፣ ዝተኹል።

ኣብ ጊዜ ፈደረሽን ኤርትራውያን ውላ ነቲ ውሽጣዊ ምሕደራ እውን ብስምምዕ ከካይዱ ሰለዘይከኣሉ ድሕሪ ዓሰርተ ዓመታት 1952-1963 ዓመታት ፈደረሽን ፈሪሱ ኤርትራ ኣብ ትሕቲ ምሕደራ መስፍናዊ ሃጺይ ሃይለ ስላሴ ኣተወት፣ ኤርትራ ኣብዚ ጊዚ ናይ ገዛእ መንግስቲ ኣቀማ፣ ቅዋምን፣ ፓርላማን መንግስትን ነበራ፣ ኣብቲ ጊዜቲ ኤርትራ ኣብ 8 ኣውራጃታት ተመቂላ ትመሓደር ነበራት፣ (ዓሰብ፣ ሓማሰን፣ ሰራዊ፣ ኣከለጉዛይ ሲንሒት በርካ ሰምሃር ሳሕል ጸኒሑ ድማ ኣውራጃ ጋሽ ሰቲት ኣብ ጊዜ ሃይለስላሴ ከም ኣውራጃ ተፍልዩ) መንግስቲ ሃይለ ስላሴ ምሕደራ ፈደረሽን ካብ ቀደሙ ሰለ ዘይደገፎ ንምፍራሱ ጸዕርታት ኣካየደ፣ ነታ ሽዑ ዓብላሊት ሰልፊ ማሕበር ኣንድነት ገሩ ድማ ንመንግስቲ ኤርትራ ኣፍሪሱ ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ሓንቲ ኢትዮጵያ ብምባል ኣብ መስፍናዊ ስርዓቲ ከተታ።

ኣብ ጊዜ ምሕደራ ሃጺይ ሃይለ ስላሴ ከነታት ኤርትራውያን ከመይ ነበረ፣ እቶም ምፍራስ ፈደረሽን ዝተቃወሙ መጀመርያ ተቃውሞኦም ብሰላማዊ መገድታት ኣካዩዶም፣ ከም ንኣብነት ምንቅሳቃስ ተማህርን ሰራሕተኛታትን ቀጺሎም ድማ ምስጢራዊ ምንቅስቃስ ወይ ማሕበር ሹብዓተ ወይ ሓረካ ብቋንቋ ዓረብ ዝፍለጥ ተኻዩዱ፣ እዚ ድማ ነቲ ብ 1961 ዝተጀመረ ብረታዊ ቃልሲ ሕዝቢ ኤርትራ መበገሲ ኮይንዎ።

ተመክሮ ፖለቲካውን ብረታውን ቃልሲ ሕዝቢ ኤርትራ እንተርኤና እውን እቲ ኣብ ጊዜ ምውሳን መሰል ኤርትራ እተን ሰልፍታት ብሰንኪ ናይ ሓበር ተረድኦን ናይ ሓድሕድ ምትእምማንን፣ ኣብ ሃይማኖታውን ወገናውን መንነታት ተፈናጨሎም፣ ዕድል ናጽነት ኤርትራ በኹሩ፣ እቲ ዘይምትምማን ኣብ ብረታዊ ቃልሲ እውን ቀጺሎ፣ እቲ ብተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝተጀመረ ብረታዊ ቃልሲ በቶም ምስ ኢትዮጵያ መሰላትናን ጥቅምናን ከሕሎ ኣይኮነን ኢሎም ዝተቃወሙ ማሕበር ራቢጣ ኢስላምያ ኣስላም ኤርትራውያን በቶም ኣብ ማሕበር ኣንድነት ዝነበሩ ኤርትራውያን ምትእምማን ስለዘይነበረ ኩሉ ተቃውሞኦም ብዓይኒ ጥርጠራ ይርኤ ነበረ፣ መግዛእቲ ኢትዮጵያ እናመረረ ምስ ከደ እቲ ዝሓሰቡዎን ዝደለይዎን ስለዘይኮነ ብብቅሩብ ኣብቲ ብተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝተጀመረ ክሳተፉ ጀመሩ፣ እቲ ብጊዜ ምውሳን ዕድል ሕዝቢ ኤርትራ ዝተራእየ ቀጺሎ ድማ ኣብ መንጎ ራቢጣ ኢስላምያን ማሕበር ኣንድነትን ድሓር ድማ ብጊዜ ፈደረሽን ዝተራእየ ዘይምትእምማን ኣብ ብረታዊ ቃልሲ እውን ቀጺሎ፣ ተመክሮ ብረታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ናይ ዕብላን ጽቅጥትን ባህልታት ኣጥርዩ መዳ ኤርትራ መን ዓብልል ብዝበል እት ሓደ ነቲ ሓደ ከጥፍእ ተዓጥቀ ክሳብ ስግር ኤርትራ ምስ ካልኦት ኩንኳ ምጥፋእ ከም ሓላል ተወሲዱ ናይ ኣሽሓት ሃገራውያን ህይወት ዘጥፍኤ ካብ ናይ ጽልእን ፍርሓትን ዝንባለ ዝመጽኤ ጊጉይ ኣፈታትሓ ውሽጣዊ ግርጭት ኢዩ።

ሕዝቢ ኤርትራ ድሕሪ 30 ብረታዊ ቃልሲ ብ 1991 ሃገሩ ናጻ ኣውጺኡ፣ ብ1993 ድማ ብረፈረንዳም ገሩ ናጽነቲ ኣዊጁ ኣባል ሕቡራት ሃገራት ዓለም ድማ ኮነ፣ እቲ ሜዳ ኤርትራ ብሓቲ ናጽነት ኤርትራ ኣምጺኤ ኢሉ ዝምካሕ ሕዝባዊ ግንባር ጸኒሑ ድማ ሕዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ብዝበል ስም ዝፍለጥ ንኩሎም ካልኦት ውድባት ወጊዱ ስልጣን ንበይኑ ብሓቲ ሓዞ። ንዝኾነ ደላይ ዕርቅን ፍትሕን ድማ ኣስረን ኣጥፏን፣ ኣብ ኤርትራ ድማ ምልካዊ ምሕደራ ጠጠዔ። ፍርሓትን ጽልእን ድማ ሰስነ። ብ1999

እተን ደገ ዝተረፉ ፖሊቲካዊ ውድባት ክስነያ ጀመሩ ቀጺለን ድማ ምሕዝነት ሃገራዊ ሓይልታት ዝብል ናይ ሓባር ግንባር መስራታ። ሕቶ ሓድነት ኤርትራ ድማ ፍታሕ ከይረኸበ ተረፈ። ተቃዋሞቲ ፖሊቲካዊ ውድባት ካብ ምሕዝነት ናብ ኪዳን ዝብል ስልታዊ ግዚያዊ ምትሕብባር ተስማሚዩን ክሰርሓ ጀመሩ። እዚ ክኸውን ከሎ ግን ምሉእ ሓድነት ክፈጥሩ ኣይከኣላን፣ ምክንያቱ ድማ ገና ኣብ ናይ ጥርጠራን ዘይምትእምማን ስለዝከብሩ ኣዩ።

እዚ ናይ ፍርሓትን ጽልእን ሎሚ እውን ኣብተን ተቃዋሞቲ ውድባትን ኣብቲ ንኤርትራ ብሓይሊ ጨቑኑ ሓዘ ዘሎ መንግስቲ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲያን ፍትሕን ንርእዮን ንከታተሎን ጉዳይ ኣዩ፣ ፖሊቲካውያን መራሕቲ ኤርትራ ቅርጻ ምሕደራ ኤርትራ ከመይ ይኹን ዝብል ሕቶ እንተቀሪቡዎም ምንም መልሲ ኣይህቡን፣ ፈደራላዊ ምሕደራ ከም ኣሉታውን ኣፈላላይን ስለዝረይዎ፣ ንኤርትራ ክገባዝይዎ ኣዩም ተጠንቀቁ እናበሉ ንሓቀኛ ትርጉም ፈደራላዊ ኣመሓዳደራ ብጌጋ ይገልጽዎ፣ ሎሚ ካብ 50% ሃገራት ዓለም ብፈደራላዊ ምሕደራ ይመሓደሩ ኣለዎ፣ ፈደራልያ ስርዓት ምሕደራ ንሓድነት ሕዝብታት ይደልደል እምበር ኣይፈላልን ኣዩ። እቶም ብጌጋ ዝገልጹ ካብ ፍርሓትን ጥርጠራን ከምኡ ድማ ንክዕብልሉ ክጥዕሞም ነቲ ገርሂኛ ሕዝቦም ኣታሊሎም ንክገዝኡ ዝጥቀሙዎ ኣረጊት ፖሊቲካዊ ሽግር ኣዩ ወላ ንገሊኦምሲ እታ ፈደራል ትብል ቃል ሕማማ ርእሲ ኣያ ተምጽኦም። ፈደራላዊ ደሞክራሲያ ንብዝሓውነት ኤርትራ ከመይ ገርካ ብምዕሩይ ኣገባብ ንውሽጣዊ ፍልልያትካ ኣሊኻ ኩላቶም ዜጋታት ኣብ ቦታዊ ጉዳያቶም ባዕሎም ኣብቲ ናይ ሃገር ድማ ብማዕርነት ኣብ ፖሊቲካዊ ውሳኔታትን ኣብ ኢኮኖሚያውን ማህበራውን ባህላውን ንክሳተፉ ዕድል ዝህብ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ኣዩ።

ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ኤርትራ ንደሞክራሲያዊ ብዓይኒ ምርጫታት ምክያድን መሪሕነት ምምራጽን ዘይኮነስ ክንዩወዚ ማለት፣ ኣብ ውሳኔታትን ኣብ ሽርክና ሃገራዊ ሃብትን ፖሊቲካዊ ስልጣንን ዝኣመተ ኣምር ኣዩ ንምዕዋት ዝቃለስ ውድብ ኣዩ፣

ድሕሪ ምውዳቕ ምልካዊ ስርዓት ኣብ ኤርትራ ኣቋቋማን ውደባን መንግስቲ ኤርትራ ከመይ ክኸውን ኣዩ ዝብልን፣ እንታይ ዓይነት ሃገራዊ ቅዋም ኣዩ ንሕዝብታት ኤርትራ ብማዕረን ፍትሓውን ከመሓደር ዝክእል ካብ ብሕጂ ክንመያየጠሉ ዘሎና ዓበይቲ ሕቶታት ኣዩ፣ ኣብዚ ሕጂ ዝካየድ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ማዕበል ብሽም መንእሲያት ኣብ መራኸቢ ብዙሓን ዝውንጨፍ ዘሎ ጉዳይ ኤርትራ ምውዳቕ ምልካዊ ስርዓት ጥራሕ ከምዘይኮነን ድሕሪኡ ዝሰዕብ ዓበይቲ ሃገራዊ ሕቶታት ኣሎ ካብ ብሕጂ መጽናዕትን ኣተኣላልያን ዘድልዮም ድማ ኣዩም።

እቶም ሕጂ ዝላዓሉ ዘለዉ ብሽም መንእሲያት ዝንቀሳቀሱ ዘለዉ ኣፍልጦኦም ብዛዕባ ታሪኻዊ ኣቋቋማ ሕዝብታት ኤርትራ ክፍትሹን ናይ መጻኢት ኤርትራ ውደባ መንግስትን ምሕደራን ከመይ ክመስል ኣዩ እንታት ዓይነት ሃገራዊ ቅዋም ኣዩ ነዞም ሕዝብታት እዚኦም ብሰላም ከናብር ዝክእል ከመራመሩን ኣለዎም። እንተዘይኮነ ባቲ ኣነ ዝከታተሎ ድሕሪ ምውዳቕ ምልክነት ኤርትራ፣ ሓዲሽ ስም ዝሕዘ ካብዚ ሕጂ ዘሎ ዝኸፍኤ ምልክነትን ናይ ሕዝብታት ምጽናትን ከይመጽእ ዝሰግእ ኣዩ።

አብ ተመክሮታት ሕዝባዊ ምልዕዳላት ቱኒስያ፣ ምስሪ፣ ሊብያ እቶም ቀንዲ መራሕቲ ከም ኣህመድ ማህር ከምኡ እውን ካልኦት ቅድሚ ሕዝባዊ ምልዕዳላቶም አብ ቅድሚ 20 ዓመታት ብውሽጢ ተወዲቦም አብ መጽናዕትን ምርምርን ምሕደራ ሕዝቦም ከመራመሩ ጽኒሖም ኢዮም፣ ገለ ካብኦቶም ድማ አብ ምዕራባውያን ሃገራት ተዋፊርም ትካላት ደሞክራሲያን ኣፊታትሓ ግርጭታት ከጽኑዑ ጽኒሖም ኢዮም፣ መንእሲያት ኤርትራ ከንዲ አብ ኢንተርነት ዝውዕሉን ዝሓድሩን፣ ብኣካል ተወዲቦም አብቲ ዝነበሩ ሃገራት ዝተፈላለያ ትካላት ናይ ደሞክራሲያን ሰላም ምሕደራን ክሳተፉን ከመራመሩን ኣለዎም። ናይ ኤርትራውያን ደሞክራሲያዊ ቃልሲ ምስ ኣህጉራዊ ቃልሲታት ከመሓዞ ኣለዎ ምክንያቱ ወዲ ሰብ ካብ ሓድሕዱ ኢዩ ዝመሃር፣ ንሕና ጥራሕ ኢና ፈላግት ዕሽነትን ከምዘይትፈልጥን መግለጺ ኢዩ። እቲ አብ ኢንተርነት ፓልቶክ ዝዘረብ ኣካደምያዊ ወይ ኣፍልጦ ሕዝቢ ዘዕቢ ኣይኮነን እንታይ ድኣ ስሚዕታውን ካብ ብስጭት ዝተላዕለ ሰለዝኾነ ንርእይቶ ሕዝቢ ዝመስጥ ኣይኮነን። መንእሲይና ብኮርሳትን ሰሚናራትን ኣቢሉ ኣፍልጦኡ ሓፍ ዘብለሉ መገድታት ከምህዝ ኣለዎ ነዚ ድማ ምስተን ዓለምለኻውያን ትካላት ደሞክራሲያን ጽቡቕ ምሕደራን ዘጽናዓ ክተሓባበር ኣለዎ። ዝሓለፈ ወርሒ ብኣ ሕዋትና ደቂ ኣፋር አብ ካናዳ ዝቅመጡ ንክልተ ናይ ቅዋማዊ ሕግታት ተመራመርቲ ፕሮፊሰራት ኣቶ በረከት ሃብተስላሳሰን ዮሴፍ ማግነትን ዓዲሞም አብ ኤርትራ እንታይ ዓይነት ቅዋም አብ ዝብል ኣዘራርቦም ኢዮም ከምዚ ዓይነት ሰሚናራትን ኮርሳትንን ኤርትራውያን ኣገዳሲ ኢዩ፣ መንእሲያትና አብ ፓልቶክ ከንዲ ሰሚናራትን ኮርሳትን ከውድቡን ነቶም ክኢላታት ዓለም ኤርትራውያን ዝመበቐሎም ይኹኑ ደቂ ወጺኢ ብምዕዳም ካብኦም ከመሃሩን ተመክሮታት ክለዎውጡን ኣለዎም። አብ ወጺኢ ዝቅመጡ መንእሲያት ደቂ ዓፋር ዘካይድዎ ዘለዉ ንጥፊታት ዝንኣድ ኢዩ። መንእሲያት ሰመር አብ መራኸቢ ብዙሓን ብፓልቶክ ዝካየድ ጠቓሚ ኢዩ ግን እኹል ኣይኮነን፣ አብ ዘዘሎኹም ሃገራት ኮንፈረንሳት ሰሚናራት ናይ ምሽት ኮርሳት ክትውድቡ ክትክእሉ ኣሎኩም ምክንያቱ ንሱ ዝያዳ ንብቅዓትኩምን ተመክሮኹምን ከዕብዮ ይኸእል።፤

መስጋጌ ጊዜ ካብ ምውዳቕ ምልካዊ ስርዓት ክሳብ ቀዋሚ ቅዋምን ሕዝባዊ ምርጫን ሰለምንታይ የድሊ

1. እቲ ንግዲ ጊዜ ከይተፈትሖ ዝጸንሖ ውሽጣዊ ግርጭታት ሓድነት አብ ምፍታሕ ዕድል ይህብ
2. ንሰላምን ጸጥታን ሃገርን ሕዝብን ንምርግጋጽ
3. አብ መስጋጌ ውዕል ምስምማዕ
4. መስጋጌ መንግስቲ ምቋም

ተራ ቅዋም እንታይ ኢዩ/

1. ንውሽጣዊ ግርጭታትካ ንምፍታሕ ሓዲሽ ምሕናጽ ቅዋም ኣድላይነት ኣለዎ
2. ቅዋም ንድልየታትን ክብርታትን ሕዝብታት ኤርትራ ዘንጸባርቅ ክኸውን ኣለዎ

3. ንኩሉ ዘሳትፍን ኣብታ ሃገር ሰላም ዝስፍንን ንኩሉ ዜጋ ብማዕ ዕርነት ኣብ ኩሉ መዳያት/ ፖሊቲካዊ ቁጠባዊ ፣ ባህላዊ ኣብ ዝግበር ውሳኔታትን ድምጹ ክህብ ኣለዎ።

እቲ ናይ 1952 ይኹን ናይ 1997 ብኩሉ መዓቕንታቲ፣ ብመልእኹቲ ይኹን ብትሕዝቲታቲ ንናይ ብዙሓዊት ኤርትራ ሕዝብታት ድልየታትን ጥቅምታትን ዘውሕስ ውዕላት፣ ስምምዓት የብሉን።